

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 16. juni 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 16. juna 2010.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA ZA SLOBODAN PROLAZ ZA
SVJEDOKA MOMČILA MANDIĆA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

**Vlada Kraljevine
Nizozemske**

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu tužilaštva za slobodan prolaz za svjedoka Momčila Mandića", podnesenom na povjerljivoj osnovi 2. juna 2010. (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumentacija

1. Tužilaštvo u Zahtjevu traži od Pretresnog vijeća da naloži slobodan prolaz za svjedoka Momčila Mandića u periodu od 25. juna 2010. do 3. jula 2010. Tužilaštvo tvrdi da se na Momčila Mandića trenutno primjenjuje zabrana putovanja koju je uvela Evropska unija,¹ da se očekuje da će on dati iskaz u vezi s navodima o doprinosu optuženog udruženom zločinačkom poduhvatu da se trajno uklone nesrbi sa teritorija pod kontrolom bosanskih Srba,² i da su za njega ranije izdati povjerljivi nalozi za slobodan prolaz u dva druga predmeta pred Međunarodnim sudom.³

2. Optuženi je 4. juna 2010. dostavio svoj "Odgovor na Zahtjev za slobodan prolaz: Momčilo Mandić" (dalje u tekstu: Odgovor), u kom se protivi pravnom sredstvu koje je zatražilo tužilaštvo tvrdeći da je ono pogrešno i traži od Vijeća da, "umjesto toga, izda obavezujući nalog Evropskoj uniji da ukine zabranu putovanja za Momčila Mandića".⁴ Optuženi dalje traži od Pretresnog vijeća da odluku po Zahtjevu donese na javnoj osnovi i da Zahtjev reklasifikuje kao javni dokument,⁵ kao i to da Zahtjev i Odgovor budu dostavljeni Momčilu Mandiću kojem bi zatim trebalo "pružiti priliku da se izjasni po tom pitanju".⁶

3. Tužilaštvo je 8. juna 2010. zatražilo odobrenje za ulaganje replike na Odgovor, koje je Vijeće usmeno izdalo istog dana.⁷ Tužilaštvo je 9. juna 2010. dostavilo "Repliku tužilaštva na Karadžićev odgovor na Zahtjev za slobodan prolaz: Momčilo Mandić (dalje u tekstu:

¹ Zahtjev, par. 1.

² Zahtjev, par. 4.

³ Zahtjev, par. 6. Vijeće napominje da je tužilaštvo 3. juna 2010. dostavilo "*Corrigendum* Zahtjeva tužilaštva za slobodan prolaz za svjedoka Momčila Mandića", u kom je povuklo svoje pozivanje na jednu konkretnu odluku iz drugog predmeta pred Međunarodnim sudom, na koju se pozvalo u paragrafu 1 Zahtjeva.

⁴ Odgovor, par. 2, 4-6.

⁵ Odgovor, par. 3.

⁶ Odgovor, par. 3.

⁷ Pretres, T. 3464 (8. juni 2010.).

Replika). Tužilaštvo u Replici tvrdi da zahtjev za slobodan prolaz predstavlja primjereno pravno sredstvo zbog toga što "ukidanje zabrane putovanja u državama članicama Evropske unije nije neposredno u okviru ovlaštenja Pretresnog vijeća".⁸ Ono takođe nije "potrebno" za vođenje suđenja, što je jedan od kriterijuma formulisanih u pravilu 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), budući da je "manje intervecionistička mjera izdavanja naloga za slobodan prolaz dovoljna za postizanje istog cilja".⁹ Tužilaštvo dalje tvrdi da nema nikakvog osnova za dostavljanje Zahtjeva i Odgovora Momčilu Mandiću i za omogućavanje njegovog izjašnjavanja po tom pitanju budući da on nije strana u ovom postupku.¹⁰ Tužilaštvo takođe tvrdi da Zahtjev i treba da ostane povjerljiv "budući da upućuje na sadržaj povjerljivih odluka drugih pretresnih vijeća".¹¹

II. Mjerodavno pravo

4. Pretresna vijeća su ranije izdavala naloge za slobodan prolaz u skladu sa članovima 20, 29 i 30 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) i pravilom 54 Pravilnika. Član 20 Statuta predviđa zaštitu svjedoka. Član 29(1) propisuje obavezu država da sarađuju s Međunarodnim sudom "u istrazi i krivičnom gonjenju osoba optuženih da su počinile teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava" i da se pridržavaju naloga koje izdaju pretresna vijeća, uključujući one koji se odnose na "uzimanje iskaza i dostavu dokaza". Član 30(4) predviđa da osobe čije je prisustvo potrebno u sjedištu Međunarodnog suda uživaju povlastice i imunitete "na način koji je neophodan za ispravno funkcionisanje Međunarodnog suda". Pravilo 54 predviđa ovlaštenje pretresnih vijeća da izdaju naloge "koji su potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja".

5. Vijeće dalje napominje da međunarodno pravo omogućava zaštitu svjedoka koji se pojavljuju pred sudskim vlastima neke države koja nije njihova država boravka od krivičnog gonjenja, pritvaranja ili bilo kojih drugih ograničenja njihove slobode u vezi s djelima počinjenim ili osudama izrečenim prije njihovog odlaska iz države boravka u državu u kojoj trebaju svjedočiti.¹²

⁸ Replika, par. 2.

⁹ Replika, par. 2-3.

¹⁰ Replika, par. 5-7.

¹¹ Replika, par. 8.

¹² V. npr. *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Odluka po zahtjevima odbrane da se pozovu i zaštite svjedoci odbrane i za davanje iskaza putem video-veze, 26. juni 1996. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Tadić*), par. 8-16; *Ogledni ugovor o uzajamnoj saradnji u krivičnim stvarima*, koji je 14. decembra 1990.

III. Diskusija

6. Shodno Zahtjevu i Spisku svjedoka tužilaštva na osnovu pravila 65ter, Momčilo Mandić će svjedočiti, između ostalog, da je u aprilu 1992. godine Ministarstvo unutrašnjih poslova (dalje u tekstu: MUP) Bosne i Hercegovine podijeljeno i da je formiran MUP bosanskih Srba; da je dobio informacije o zlostavljanju nesrpskog stanovništva zatočenog u zatočeničkim objektima; da je u aprilu 1992. obavijestio optuženog o zatočenju 300 muslimanskih zatočenika u zatvoru u Kuli i da su vojne i policijske vlasti kontinuirano obavještavale optuženog o tome šta se događa na toj teritoriji; i da je optuženi veoma blisko saradivao sa Momčilom Krajišnikom i da su oni, zajedno s Biljanom Plavšić i Nikolom Koljevićem utvrđivali državnu politiku. U skladu s tim, Vijeće se uvjerilo da je očekivano svjedočenje Momčila Mandića relevantno i da ono ima dokaznu vrijednost za ovaj predmet, kako je formulisan u Trećoj izmijenjenoj optužnici.

7. Imajući u vidu zabranu putovanja za Momčila Mandića koju je uvela Evropska unija, očito je da on neće moći svjedočiti pred Vijećem bez izdavanja naloga Vijeća. Stoga se Vijeće uvjerilo da je nalog za slobodan prolaz potreban kako bi se obezbijedilo prisustvo Momčila Mandića pred Međunarodnim sudom.

8. U tom pogledu, Vijeće napominje da nalozi za slobodan prolaz predstavljaju uobičajeno sredstvo u međunarodnom pravu i praksi ovog Međunarodnog suda kojim se svjedocima odobrava ograničeni imunitet u konkretnim okolnostima da bi se, kako je obrazložilo Pretresno vijeće u predmetu *Tadić*, "obezbijedilo prisustvo svjedoka sa područja izvan" nadležnosti Međunarodnog suda.¹³ Vijeće smatra da nije u okviru njegove nadležnosti da naloži Evropskoj uniji da ukine zabranu putovanja. Pored toga, s obzirom na dostupnost mehanizma naloga za slobodan prolaz u svrhu obezbjeđenja prisustva Momčila Mandića na

usvojila Generalna skupština. (A/RES/45/117), čl. 15; *Evropska konvencija o uzajamnoj pomoći u krivičnim stvarima* (Strazbur, 20. april 1959, ETS br. 30), čl. 12(1); *Interamerička konvencija o uzajamnoj pomoći u krivičnim stvarima* (Nasau, 23. maj 1992.), čl. 22; *Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala*, koju je 15. novembra 2000. usvojila Generalna skupština. (A/RES/55/25), čl. 18(27). Navedena praksa takođe se već u velikoj mjeri primjenjuje na bilateralnim i nacionalnim nivoima. Ona je takođe izražena u članovima XVII i XXIII Sporazuma između Ujedinjenih nacija i Kraljevine Nizozemske o sjedištu Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine, 27. maj 1994.

¹³ Odluka u predmetu *Tadić*, par. 10. V. takođe *Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-T, Nalog kojim se garantuje slobodan prolaz svjedocima odbrane, 25. juni 1998.; *Tužilac protiv Mileta Mrkšića i drugih*, predmet br. IT-95-13a-T, Nalog po zahtevu odbrane za bezbedan prolaz, 12. juni 1998. Pored toga, države su u opštem smislu upoznate sa provođenjem odredaba za slobodan prolaz, budući da su one "sadržane

Međunarodnom sudu, nema nikakve potrebe da Vijeće razmatra zahtjev optuženog za ukidanje zabrane putovanja koju je uvela Evropska unija za Momčila Mandića.

9. Vijeće smatra da nema nikakve potrebe da se Momčilu Mandiću dostave podnesci strana u postupku po ovom pitanju, kako to traži optuženi. Kako je u svojoj Replici napomenulo tužilaštvo, Momčilo Mandić će pristupiti Vijeću kao svjedok tužilaštva i nema nikakvog osnova za to da se svjedoku dostave podnesci o nekom proceduralnom pitanju koje rješava Vijeće ili da on bude saslušan po tom pitanju. Pored toga, optuženi za svoj zahtjev ne navodi nikakvo opravdanje ili pravni izvor i Vijeće ne vidi nikakvog razloga da ga odobri.

10. U vezi sa zahtjevom optuženog za promjenu statusa podnesaka u ovoj stvari sa povjerljivog na javni i za to da Vijeće donese ovu Odluku na javnoj osnovi, Vijeće smatra da bi postupak u ovom predmetu trebao biti javan u najvećoj mogućoj mjeri.¹⁴ To uključuje naloge za slobodan prolaz, koji u odsustvu zaštitnih mjera ili drugih uvjerljivih razloga, trebaju biti javni.¹⁵ U svjetlu referenci u Zahtjevu i Replici na više povjerljivih odluka iz različitih predmeta pred Međunarodnim sudom, Vijeće je mišljenja da ne bi bilo primjereno da reklasifikuje te povjerljive podneske kao javne. Međutim, Momčilo Mandić nije zaštićeni svjedok a Odgovor ne sadrži bilo kakve povjerljive informacije. Pored toga, tužilaštvo nije navelo nikakvu osnovu ni za daljnju povjerljivost Odgovora ni za donošenje odluke o povjerljivosti. Stoga je Vijeće uvjereno da se Odgovor može reklasifikovati kao javan i da ovu Odluku treba donijeti na javnoj osnovi.

IV. Dispozitiv

11. U skladu s tim, Pretresno vijeće, na osnovu članova 20, 29 i 30(4) Statuta i pravila 54 Pravilnika, ovim **ODOBRAVA** Zahtjev, i:

a) **NALAZE** sljedeće:

- i. Slobodan prolaz za Momčila Mandića tako da on, za vrijeme boravka u Nizozemskoj ili putovanja u nju u periodu od 25. juna 2010. do 3. jula 2010., kao i tokom povratka u

gotovo u svim međunarodnim ugovorima o uzajamnoj pomoći i u više multilateralnih sporazuma". Odluka u predmetu *Tadić*, par. 9.

¹⁴ V. npr. *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja*, predmet br. IT-04-84-A, Odluka po zahtjevu Lahija Brahimaja za privremeno puštanje na slobodu, 25. maj 2009., par. 5.

¹⁵ V. *Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, Nalog za ukidanje povjerljivog statusa Naloga Raspravnog vijeća od 3. studenog 2008. godine, 12. maj 2009., str. 2.

Srbiju poslije toga, ne bude uhapšen, pritvoren ni krivično gonjen ili podvrgnut bilo kakvom drugom ograničenju, bilo fizičke bilo pravne prirode, svoje lične slobode, u vezi s navodnim djelima ili osudama koje su prethodile njegovom odlasku iz Srbije.

- ii. Slobodan prolaz primjenjivaće se prije njegovog odlaska iz Srbije u Nizozemsku, tokom njegovog putovanja iz Srbije u Nizozemsku, po njegovom dolasku i tokom cjelokupnog njegovog boravka u Nizozemskoj, tokom putovanja na povratku iz Nizozemske u Srbiju.
- iii. Vijeće može izmijeniti ili produžiti rokove važenja naloga za slobodan prolaz u slučaju eventualnih promjena u trenutnom rasporedu pristupanja svjedoka.

b) **TRAŽI** od sekretara Međunarodnog suda da:

- i. Preduzme sve potrebne mjere za provođenje naloga za slobodan prolaz.
- ii. reklasifikuje odgovor kao javni dokument.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/

sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 16. juna 2010.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]